

meno:

trieda:

úspešnosť:

Morfológia v daltonskom zadaní pre VII. ročník

Tri opice – tie pôvodnejšie sú na priečelí chrámu v japonskom kráľovskom meste Nikko. Jedna si zapcháva uši, druhá si zakrýva oči a tretia si drží ruku na ústach. **Nevidím, nepočujem, mlčím.** To je starodávny recept, ako sa dožiť dlhého života. Ale ja som v marockom meste Marrakéš stretol tri živé opice a tie mali na život iný názor. Tvrdili : **Život je šťavnatý**

a farebný, keď všetko počujeme, všetko vidíme, všetko si porozprávame.

(Filan, Boris: Tri opice, Ikar 2003, s.6)

1. Premýšľame:

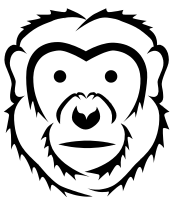
A Uvažuj, prečo sa podľa prvej teórie dožije dlhého života ten, kto nevidí, nepočuje a mlčí ?

B Napíš **múdre tvrdenie**, ktoré bude spojením obidvoch teórií.

2. Hľadáme. Z textu vypíš :

- pomnožné podstatné meno :
- základnú číslovku :
- radovú číslovku :
- akostné prídavné meno MR, sg., G, vzor pekný :
- osobné základné zámeno:
- prídavné meno – vzor cudzí :
- sloveso byť v 3. osobe sg. prít. čas, oznam. spôsob :
- priraďovaciu spojku:
- podradovaciu spojku :

3. Urči pád slovných spojení z textu.

na priečelí =	v meste =	uši =
na ústach =	dlhého života =	na život =
ruku =	iný názor =	starodávny recept =

4. Dopíňame :

- ✓ V texte je pomnožné PM stredného rodu, napíš **2** pomnožné PM
v mužskom rode :
v ženskom rode :
- ✓ vytvor **od PM opica**
individuálne privlastňovacie prídavné meno :
druhovú privlastňovacie prídavné meno :
- ✓ utvor zo **základnej číslovky tri** rôzne podoby násobnej číslovky :

- ✓ Napíš vetu, v ktorej **nebude pred spojkou ako čiarka**:

- ✓ Ktorý **plnovýznamový** slovný druh chýba v texte ?

5. Trénujeme pozorné čítanie

Pozorne si prečítaj informácie o rôznych druhoch opíc. Odpovedz na otázky.

Gorila je nielen najväčší, ale aj najmierumilovnejší primát. Dnes žije v Afrike. Gorily sú veľmi inteligentné, uvedomujú si samy seba, vedie sa dorozumievať pomocou symbolov a dokážu používať nástroje.

Orangutan je rod ľudoopov, ktorý sa vyskytuje v tropických dažďových pralesoch ostrovov Bornea a Sumatry. Charakteristickým znakom sú dlhé ruky a hnedo-oranžová srst'.

Šimpanz je najbližší príbuzný človeka. Žije v Afrike. Vedie najzložitejší spoločenský život v porovnaní s inými ľudoopmi, dokáže spolupracovať, vytvára si nástroje, ktoré i používa.

Makak – rozšírenie od Afganistanu cez Indiu, Barmu, Thajsko až po Vietnam a južnú Čínu, Makak červenolící žije v Japonsku.

Gibony žijú v tropických a subtropických dažďových pralesoch od južnej cez JV až po východnú Áziu. Sú to štíhle, malé a takmer úplne stromové opice. Žijú monogamne.

Označ nepravdivé tvrdenia:

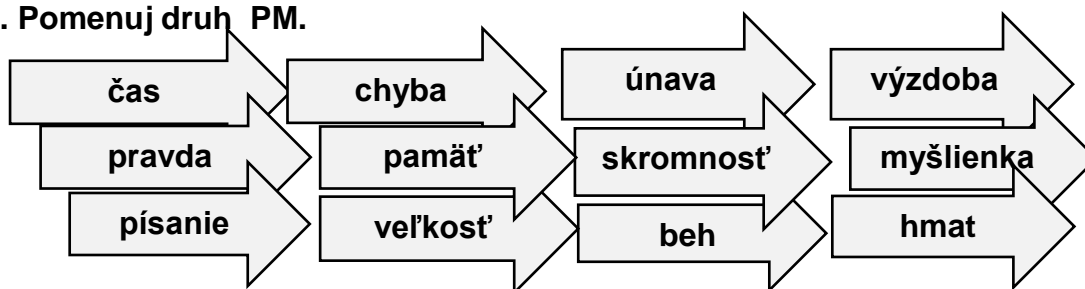
- Stromovou opicou je gibon.
- Charakteristickým znakom makaka je hnedo-oranžová srst'.
- Afrika je prirodzeným domovom gorily a šimpanza.
- Veľmi rozvitý a zložitý spoločenský život sledujeme u šimpanzov.
- Všetky druhy opíc sú schopné zhotovovať a používať nástroje.
- Monogamný spôsob života je typický pre gibony.
- Gorila je mierumilovný druh primátov.

6. Označ (vyfarbi správnu) správnu odpoveď.

Je vzor hrdina vzorom pre pomnožné PM MR ?	ÁNO	NIE
Je PM svalstvo pomnožné ?	ÁNO	NIE
Diéta, maliny, orchidea, prázdniny= vzor žena ?	ÁNO	NIE
Môžeme stupňovať všetky prídavné mená ?	ÁNO	NIE
Zhoduje sa vždy nadradené PM s PRM v rode, čísle a páde ?	ÁNO	NIE
Platí oni = MR, ony = ŽR, SR ?	ÁNO	NIE
Hocičo, čosi, dakto, voľačo, všetci, niečo, hocikto – sú všetky zámená neurčité ?	ÁNO	NIE
Radové i násobné číslovky, ktoré majú tvar PRM, sa skloňujú podľa vzorov pekný/cudzí	ÁNO	NIE
Rásť, blednúť– ide o činnostné slovesá ?	ÁNO	NIE
Je sloveso chciet' pomocné ?	ÁNO	NIE
Pomenúva dokonavý vid završený, ukončený dej ?	ÁNO	NIE
Vyjadrujú príslovky vlastnosti a okolnosti deja ?	ÁNO	NIE

7. Pomenuj druh PM.

Odpoveď: _____

8. Ktorý druh prídavného mena chýba v texte ?

americký svetadiel, grécky básnik, slonie kly, vianočné zvyky, prezidentov príhovor, ministrov prípis, opisný postup, včelí úl, Zuzkin smiech, detské myšlienky, slovné druhy, slonie kly

Odpoveď: _____

9. Vypíš neplnovýznamové slová. Pomôcka – 5.

Najlepší prostriedok, ako začať každý deň dobre, je hneď po zobudení myslieť na to, či môžem aspoň jednému človeku urobiť radosť.

10. Extra nepovinná úloha

K latinským odborným pomenovaniám slovných druhov priradi slovenskú podobu. Pomôcka: sk.wikipedia.org/wiki/Slovn%C3%A9_druhy

verbá		
pronominá		
numeráliá		
adverbiá		
substantíva		
interjekcie		
adjektíva		
partikuly		
prepozície		
konjukcie		

Uf, uvažujeme o tom, že túto nepovinnú úlohu dnes možno vypracujeme ako prvú.

Z vety zaradi slová k slovným druhom.

11. Do boxov druh slovies napíš aspoň 5 príkladov na každý druh slovesa:

zvrtné	stavové	neplnovýznamové
--------	---------	-----------------

12. Vyradiujeme (do radu nepatrí len jedno slovo).

- ♣ Kúty, nite, rifle, Bojnice, kvasnice, slipy, plúca, okuliare, sane, Košice, Tatry, ústa
- ♣ niekto, sotvakto, dakedy, všetci, dakto, ktosi, voľačo, dakde, hocikam, podaktorí
- ♣ za, na, uprostred, s, pod, ku, pred, vo, cez, pre, zo, voči, do, na, pri, u,
- ♣ že, aby, keď, aj, ako, alebo, len, ba aj, ktorý, lebo, čo, i, ale, a tak

13. V texte podčiarkni príslovky.

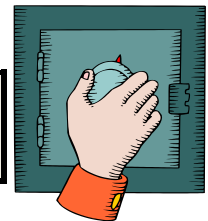
Šimpanzy používajú pri komunikácii až 66 posunkov, doteraz si odborníci mysleli, že šimpanzy zvládajú obmedzený počet znakov posunkovej reči. Často zaujímavo posunkami vyjadrujú svoje túžby i náladu. Ale čo je najpodstatnejšie, šimpanzy používajú nástroje. Paličky poodlamované zo stromov pomaly zbavia lístia a používajú na vyťahovanie termitov zo zeme. Tiež vedia použiť kameň dvomi spôsobmi - jeden ako nákovu a druhý ako kladivo pri roztlákaní orechov. Tieto schopnosti nemajú vrodené, ale učia sa ich. Mladší od starších. Celé generácie. Šimpanzy si dnes prežívajú svoju dobu kamennú.

14. Odomykáme trezor.

Hľadáme kód. Odpoveď áno = 1, nie = 0

Kód:

A	B	C	D	E	F	G	H

- A Je spojenie **starí černosi** bez pravopisnej chyby ?
 - B Drevený, kukuričný, zelený, lipový – sú všetky prídavné mená rovnakého druhu ?
 - C **Každý** – je toto slovo prídavným menom ?
 - D Je slovo **ustatý** akostným prídavným menom ?
 - E **Sú v texte 4 prídavné mená** ?
- Perníková chalúpka je zaujímavý turistický cieľ v blízkosti perníkového mesta Pardubice a informuje o tom, akým spôsobom sa v skorších dobách vyrábala perníky.
- F Platí v spojení **múdra ľudia** rytmický zákon ?
 - G Volal mi **otcov priateľ**. Je slovo otcov prívlastňovacie prídavné meno ?
 - H Je prídavné meno mäkký – mäkkší – najmäkší vystupňované správne ?

Hodnotím svoju prácu

- ♥ Troji príslovkami spôsobu vyjadri, ako ovládaš morfológiu.
- ♥ Napíš informáciu, ktorú si sa dozvedel, je pre Teba nová.
- ♥ Napíš čísla úloh, ktoré sú náročné.

Zdroje a použitý materiál:

http://sk.wikipedia.org/wiki/S%C3%BAbor:Three_Wise_Monkeys,Tosho-gu_Shrine.JPG

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gorilla_gorilla_gorilla11.jpg

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Orangutan_\(2899467757\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Orangutan_(2899467757).jpg)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Choshikei02s2400.jpg>

<http://style.hnonline.sk/kultura/c1-55528580-boris-filan-a-jeho-tulave-oko-ukazka>

Filan, Boris: Tri opice, Ikar 2003

